

PROBLEMA JURIDICUM,
CONTINENS
CASUM
THEORETICO-PRACTICUM,
EX MATERIA
SUBSTITUTIONIS
QUASI-PUPILLARIS

S I V E
EXEMPLARIS

DE PROMPTUM,
SINGULARIQUE METHODO,
b. e.

per succinctas ANNOTATIONES,
formatas QUÆSTIONES & Responsiones,

itemque
OBJECTIONUM nonnullarum Solutiones,

elaboratum,
atque subnexa in calce

SUMMARIA CASUS DECISIONE

pariter &

USU HODIERNO,

Speciminis Loco exhibitum

JOANNE ELIA Kingmacher,
Ulmenfi.

Facilior res est, Legum secundum genuinum ipsarum sensum accurata Interpretatio:
Difficilior, earundem ad Casus recens quotidie emergentes aqua atque justa Applicatio!

LIPSIÆ, Typis BAUCHII.

P. 280.

Ref 1521

PROBLEMA JURIDICUM
C A S U S
THEORETICO-PRACTICUM
EX MATERIA
SUBSTITUTIONIS
QUEST. PELLARIS
EXEMPLARIS

per inveniendos annotationes
formas questionum & resolutiones
actionum nominum solutiones

EXAMINA CASUS DECISIONE

USU NOTARIO

JOHANNES BELL

VIRIS
IN
INCLYTA ET LIBERA
S, IMPERII ROMANO-GERMANICI
REPUBLICA
VLMENSI
PER-ILLUSTRIBUS, GENEROSISSIMIS, MA-
GNIFICIS, MAXIME STRENUIS, PRÆNOBILIS-
SIS, AMPLISSIMIS, PRUDENTISSIMIS,
DOMINIS
DUUMVIRIS,
CONSULIBUS,
CÆTERISQUE
SANCTIORIS CONSILII
ADSESSORIBUS
GRAVISSIMIS, SPECTATISSIMIS,
PATRIBUS PATRIÆ OPTIMIS, MAXIMIS,
PIETATE ERGA DEUM, FIDE IN CÆSAREM,
MERITIS IN REMPUBLICAM,
MULTISQUE ALIIS VIRTUTUM NOMINIBUS
OPPIDO QUAM CONSPICUIS ATQUE
ILLUSTRIBUS,
DOMINIS, PATRONIS ET MECOENATIBUS
GRATIOSISSIMIS, PROPENSISSIMIS, MUNIFI-
CENTISSIMIS
PROBLEMA HOCCE JURIDICUM
IN
DEVOTISSIMI GRATISSIMIQUE ANIMI MNEMOSYNON
OMNI HUMILITATIS AC OBSERVANTIÆ STUDIO
OFFERT ET CONSECRAT
A U T O R,

PER-ILLUSTRES, GENERO-
SISSIMI, MAGNIFICI, MAXIME
STRENUI, PRÆNOBILISSIMI, AM-
PLISSIMI, PRUDENTISSIMIQUE,
PATRIÆ PATRES OPTIMI,
MAXIMI,
DOMINI GRATIOSISSIMI,
PATRONI AC MECOENATES PRO-
PENSISSIMI, MUNIFICEN-
TISSIMI.

Maximum illum beneficiorum, a VOBIS,
VIRI PER-ILLUSTRES, GENE-
ROSISSIMI ATQVE MAGNIFI-
CI, in me hætenus collatorum cumulum
gratisimo semper pectore volvens sane
erubesco, quod tantum vitæ academicæ
spatium decurrere passus debita obsequii
devotissimæque pietatis studia non ullo
specimine publico contestatus fuerim. Jamdudum equidem
de VOBIS erigendo quodam obstrictissimi animi monumento
cogitavi, nec tamen adhuc inveni quicquam, vel gratia vel favo-
re

re Vestro conciliandis conservandisq; dignum. Cumque idonea disputandi materia atq; commoda sese minus offerret occasio, an tempori magis irascerer, an vero mihi prorsus indignarer, ignoravi. Tandem pudore suffusus impatiensq; diutinæ expectationis ejusmodi quid fui emeditatus, quod an audaciæ potius notam incurrat, an ad officii obsequiique rationem spectare quis dixerit, æque ambigo. Nimirum aliquot abhinc menses ab industrio quodam Juris Studio ex Regia Fridericana Casus mihi decidendus communicatus fuit, cui ponderis licet aliquid difficultatisque inesse crediderim, animum tamen non abiciens, multo minus desertor ejusdem factus, cœlesti favore ac sine ulla difficultate Casui elaborando temporis nonnihil impendi. Expectationi igitur amatissimi Nomophili satisfacturus Casus Decisionem vix dum in chartam conjeceram, cum jam placuisse ille mihi significavit. Atque cum ista quibusdam consummata eruditionis Viris postea perlegenda traderetur, labor (quod tamen præfiscini dixerim) non omnino displicuit, aliis licet a mea sententia discedentibus, communemque Doctorum opinionem sectantibus, aliis tamen isti meæ plane adstipulantibus. Hæc cum ita sese haberent, calcar animo additus fuit, ut in materiam, enodatius paulo limatiusque diducendam, operam infumere mox decernerem. Labore autem præter opinionem justo plus excrecente, ab opere incepto rursus destitisse, nisi conjunctissimi quidam amici doctissimi que Viri, maxima simul autoritate pollentes, me admonuissent, ut hanc Casus elaborationem, comprobandæ diligentia gratia, publici juris facere constituerem. Illa vero satis ampla, **VIRI PER-ILLUSTRES ATQUE MAGNIFICI**, nec non innumera propensissimæ Vestrae in me Voluntatis exhibita mihi documenta secretiori quotidie æstimatione pensitans hæc studiorum primitias, ab effusissima Vestra Liberalitate provocatas, **VOBIS** Ipsis in gratissimæ mentis tesseram offerre atque **PER-ILLUSTRIBUS, GENEROSISSIMIS, MAGNIFICIS, AMPLISSIMIS-**
A 3 **QUE**

○) ○ (○

QUE VESTRIS NOMINIBUS publice inscribere nul-
lus dubito, a VOBIS quippe, PATRONI atque ME-
COENATES GRATIOSISSIMI ea, qua par est, ani-
mi demissione precibus simul contendens, ut hoc, quicquid est
ausi conatusque Juvenilis, Summi Vestri Favoris ac Benignitatis,
usque quaque non modo celebrata, sed etiam luculentissime
mihi comprobata, radiis gratiose collustrare non dedignemini,
imo potius, quod proprio Argumenti nitore rei que ipsius digni-
tati deest, PER-ILLUSTRIUM MAGNIFICORUM-
QUE VESTRORUM NOMINUM Splendore, Gloria,
Virtute atque Prudentia compleri patiamini. Et quamvis optem,
ut ea Vobis, MAGNI EVERGETÆ, animi signa ac monumen-
ta, qualia tam numerosi obligationum Tituli jure meritoque a me
exposcunt, statuere possent; virium tamen imbecillitas anno-
rumque defectus digniora PER-ILLUSTRI MAGNIFICO-
QUE VESTRO subicere obrutui non patiuntur. Enim
vero maximo illo Vestrae Benevolentiae gradu confusus spero,
fore, ut non serenissima modo istam meam opellam accipiatis
fronte, sed etiam ulteriori Vestro, nunquam satis aestimabili, Pa-
trocinio me meaque studia commendatissima habeatis. Cæ-
terum sitis, quæso, persuasissimi, PATRONORVM O-
PTVMI, MAXIMI, me omnem moturum lapidem, ut, VO-
BIS inserviturus, Communi quoque Civitatis Bono promo-
vendo tandem aliquando sollicitudine fructuosa adesse valeam.
Faxit Summus rerum Moderator, ut tranquillum pacificumque,
cujus Salus summa VOBIS semper Lex est, Reipublicæ Sta-
tum consilii Vestris gravissimis atque prudentissimis felicissime
diu regere, contraque omnes adversariorum turbulenta ma-
chinationes sub Altissimi umbone ac protectione tueri sine ulla
temporum interruptione queatis. Sic enim antiquissimæ
PER-ILLVSTRIVM, GENEROSISSIMORVM,
MAGNIFICORVMQUE VESTRORVM NOMI-
NVM Gloriæ, florentissimoque Reipublicæ Statui major in di-

es

es Splendor, Decus & Incrementum accedet. Valete, DOMINI GRATIOSISSIMI, PATRONI ATQVE EVERGETÆ MVNIFICENTISSIMI, & supra omnium Civium Vestrorum vota vivite! Ita vovet, ita precatur is, qui Vestram Salutem ac Incolumitatem suam faciens omni fidelitatis nexu est ætatem perseveraturus

PER-ILLUSTRIUM, GENE-
ROSISSIMORUM, MAGNIFICORUM,
AMPLISSIMORUMQVE VESTRO-
RUM NOMINUM

Cultor, Civis, Elens,

Devotissimus, Humilimus, Obsequiosissimus

Lipſia
d. XII. Auguſti
M DCC XX.

Johannes Elias Ringmacherus,
J. U. C.

PRÆFATIO.

*V*isne scire, Lector amice, quid meam ad hocce Problema edendum impulerit mentem, ad Epistolam Dedicatoriam, pluribus ibi inventurus, me non vano ac temerario scribendi pruritu inclarescendique studio (qui enim hoc perpaucis iisque levibus pagellis intendere potuissim?) presentem Casu elaborationem in lucem protrudere apud animum statuisse.

Ad rem ipsam quod attinet, fateor equidem, materiam, ex qua ista linea consistunt, Jus admodum Civile redolere, ut mihi de illis, quibus nil nisi Fori Observantia placet, Moresque tantum hodierni arrident, atque Jura Justinianea tanquam insulsa minusque Statui Germanorum congruentia, adeoque maxime invisa videntur, illiberale plane hoc de Casu iudicium polliceri queam. At vero mihi, cui Jus Romanorum non tam susque deque habetur, sed utrumque & jura vetera & hodierna aequali studio conjungere cura cordique est, parum illorum virgulam censoriam metuenti, hujuscemodi elegisse materiam, qua ab usu plane aliena non est, credo suffecturum. Nam etsi SUBSTITUTIONES, praesertim Pupillares & Quasi-Pupillares sive Exemplares, in desuetudinem nonnullis in locis abiisse videantur, plerumque tamen & in Belgio quoque Usu constantique Praxi eas adhuc firmari, tot luculenta comprobant Doctorum testimonia, ut hinc
idem

idem casus, quem ego fictum quidem exhibeo, in illis terris ex-
 titurus haud dubie ex Jure Civili decidendus foret. Hunc au-
 tem non tantum theoretice & secundum nudam Legum contem-
 plationem, sed & practice, Leges Civiles rite ad factum appli-
 cando, pertractare placuit. Adhuc arbitraria usus metodo
 nonnullisque Annotationibus viam ad Casus illustrationem
 sternens Quaestiones postea formavi. Cumque in eo jam totus
 essem, ad potiores Objectiones, quae ex adversa parte institui
 posse videbantur, non minus respondi. Enim vero dum ubique
 perspicuitatem rei affundere allaboravi, nimis forsitan prolixus
 alicubi fuisse, idemque saepius iterasse non nemini existimabor,
 quem tamen vel in hoc unico acquieturum confido, quod Commi-
 tionibus suavissimis, iisque mihi amicissimis, scriptum hoc qua-
 lecunq; academicum sit accomodatum, quorum gratia eadem
 quandoque (sed forte non eodem modo) me tractasse denuoq;
 repetisse, eccur, quaso, poeniteat? Quid? quod vel sola mate-
 ria, ab aliis neglecta, ab aliis non sufficienter examinata pon-
 derataq;ae, gravitas veniam fusiori sermone conciliare apta
 sit, quippe cujus amore ductus vix a me impetrare potui, ut bre-
 vitati studerem. Parum etiam Substitutionis illius Quasi-Pu-
 pillaris vel Justinianae in Collegiis quibusdam mentionem fieri
 animadverti, ut inde plurimi, quid hujus tenor sit, caligeat,
 cum tamen de multis aliis Romanorum juribus, vix etiam usum
 hodie praestantibus, prolixissima facere verba adeo consueverint
 Doctores. Nomophilorum itaque quorundam desiderio atque
 persuasione commotus, Casum, occasione Legis IX. Cod. de im-
 pub. & al. substitut. juncto §. 1. J. de Pupill. Subst. & L. ex fa-
 cto 43. x. d. Vulg. & pupill. Subst. propositum elaboravi, eo ma-
 gis postea de edendo sollicitus, quo specimen Studiorum publi-
 cum simul edi posse credideram.

Sisto ergo Tibi, B. L. Tuque inprimis, quisquis es, Carissime
 me Nomophile, opellam, a libero Marte profectam, optimorum-

B

que

que Jctorum testimonis ac prejudiciis, ubi scilicet opus fuisse intellexi, corroboratam. Et quamvis a nonnullis Eorundem interdum dissidere videar; tantum tamen abest, ut ea vera semper dissensio censeatur, ut ego potius exceptionem a regula statuens a communi Dd. opinione recesserim. Præterea in ipsa Tractatione quedam reperientur, quæ non tam ad Casus Decisionem spectant, quam diversitatem Substitutionis Pupillaris & Quasi-Pupillaris magis ostendunt. Et licet Latinorum Civitate quedam vocabula non donata sint, autoritate tamen Jctorum ipsarumque Legum publicarum sustinentur. Cæterum si quis forsitan in contrariam iret sententiam, lubenter ego patiar, nunquam meam de rebus opinionem ulli persuasurus. Nemo autem judicium hac de Casus elaboratione prius ferat, quam illam ipsam a capite ad calcem cum exquisita diligentia perlegerit, meamque mentem ex asse affectus fuerit. Cum enim subtilis hæc mihi videretur materia, altiori quoque indagini animique pensitationi hanc ipsam commendandam opinor. Quod si vero Autorem in sua sententia errasse plane dixeris, cogites modo, eidem etiam humani quid accidisse, errantique ex innata humana natura imbecillitate eo facilius condonandum esse, quocertius est, quod in nullo peccare Divinitatis magis, quam mortalitatis, habeatur, consentiente Sacratissimo Imperatore in. §. 14. Constit. Tanta. de Confirm. Digest. & Constitut. Dedit nobis, §. 13. Accedit, quod juvenili ætati, in qua adhuc constitutus sum, non semper sublimiora cernere detur. Vale! Benevole Lector, nec unquam ad malevolorum partes transeas, quaeso.

AUTOR.

2. D. B. V.

C A S U S.

VRTIVS instituit filiam suam unicam, LVCILLAM, heredem universalem, atque huic, TANQVAM MENTE CAPTÆ, substituit matrem; (*suam uxorem.*)

Hæc, (*mater*) postquam mortuo priore marito (*Testatore scil.*) ad secunda vota transiit, decedens ante filiam, mente captam, substituit eidem alterum maritum; (*Lucilla Vitricum.*)

Quo facto filia mortem suæ matris excipiebat.

Quæritur hinc :

1. An vel Vitricus vel Hæredes ab intestato succedant?
2. Quomodo, sive in quam Bona? an in Privignæ demortue paterna, an materna solum, an vero in utraque simul Vitricus (si concedas huic succedendi jus) succedat?

PRÆVIÆ ADCASUMAN.

NOTATIONES.

UNIVERSALEM) Hæc vox tantummodo de Bonis Lucillæ paternis intelligenda venit, in primis ratione effectus Substitutionis

nis Quasi-Pupillaris. Ratio autem illius est: quia sc. mater circa propria sua Bona ipsa in testamento disponere, atque sic iterum liberis mente captis in his quasi-pupillariter substituere valet. Ergo hic pater nihil in præjudicium matris vel cognationis maternæ suscipere potuisset, si aliam personam mater filix suo facto substituere maluisset. Licet aliud plane obtineat in Substitutione Pupillari; In hac enim Pater, ex juribus patris potestatis, liberis impuberibus, (heredibus institutis, sed in casum: *si illi heredes non essent, vel quidem existerent, ast, anrequam puberes facti, decederent*, alio hinc ipsis herede scripto, *Pr. J. d. Pupill. Subst. L. 2. L. 3. § 4. pr. ff. d. Vulg. & Pup. S.*) non tantum in sua, sed etiam in Bona materna heredem (*h. e. substitutum*) antiquo jure dare, atque sic ab iis maternum excludere sanguinem omnino poterat, *L. Papinianus §. 5. ff. de inoff. Test.*; licet hoc durum nimis videatur summæ eruditionis maximique Judicii Jcto, ULRICO HUBERO, in suis *ad Inst. Prælectionibus, tit. d. Pup. Subst. num. 1. p. m. 185.*

MENTE CAPTÆ) In hoc igitur momento consistit maxima ex parte famosa illa Quasi - Pupillaris Substitutio, utpote ad exemplum Pupillaris & ob similitudinem rationis §. 1. *J. d. P. S.* introducta, atque Exemplaris exinde Substitutionis a veteribus Interpretibus, (*quamvis Ludovellio minus recte sic vocetur in Comment. ad Inst. h. t. §. 1. p. 232.*) itemque Justinianæ (ab Imperatore quippe in Codice *L. 9. d. impub. & al. subst.* peculiariter constitutæ) nomen sortita, ita, ut quemadmodum Substitutio hæc Exemplaris, ratione morbi vel vitii, sive animi sive corporis, a speciali Principis concessione aut privilegio antea dependebat; (*L. ex facto 43. pr. 7. d. Vulg. & Pup. Subst.*) Sic eadem postea a Justiniano ad Jus firmum ac perpetuum sive regulare traheretur, atque sic ex eo tempore Jus privilegiarium in commune & ordinarium abiret. *cf. VINNIUS in Comm. ad J. §. 1. d. P. S. n. 1. p. m. 358.*

Quo autem plenior ac illustrior dicti Casus reddatur sensus, Definitionem hujus Substitutionis ante omnia notabimus, viam ulteriori deinceps præmonitione per nonnullas ad Casum Annotationes pandere è re futurum existimantes.

Est autem Substitutio Quasi-Pupillaris, sive hoc sive alio nomine concepta, talis, qua videlicet *QUIS* (uti §. 1. *J. d. r.* habet) *liberis suis mente*

mente captis, (licet puberes sint.) heredibus quidem institutis, sed ob hoc vel simile notabile vitium testari prohibitis, certas personas surrogat in casum, quo heredes sunt futuri & in statu, in quo testari nequeunt, morituri.

Quemadmodum igitur per Substitutionem Pupillarem liberis ob defectum ætatis testari non valentibus succurritur; sic quoque per Quasi-Pupillarem liberis ob mente capti aut simile vitium. v. KLEIN. Annotat. ad SCHOEPF. Syn. J. Pr. t. de Vulg. & Pup. Subst. n. 20. p. m. 449. cf. VINN. ad §. 1. J. d. P. S. n. 2. Nam ipsi quoque rationi optime congruit, ut pro eo, qui per Judicii imbecillitatem ipse rebus suis fungi sicque testari nequit, adeoque vel natura statim incapax habetur, vel ipsa demum lege ad testandum inhabilis declaratur, is illius vice fungatur, quem vel natura Gubernatorem omnium ipsius actionum esse voluit, (qualis utique Pater habetur, L. 22. §. 4. ad L. Jul. de Adult. ibi: quod paterna pietas optimum consilium pro liberis capere censeatur; it. L. 7. pr. C. de Curat. fur. L. 43 ff. d. V. & P. S.) vel Leges simul tale omnibus illis injunxerunt, qui Parentes istiusmodi personis existunt, L. 9. C. de impub. & al. subst. juncto §. 1. J. d. P. S. Ut proinde hæc quasi-pupillariter substituendi facultas omnibus h. l. Parentibus (nam Pupillariter Substitutio Patri solum vindicatur) competat, nullo plane patriæ potestatis respectu, neque gradus & sexus distinctione habita, per proximè cit. LL. ibi: (sc. in L. 9. C.) Parenti, qui vel qua testatur; & infra: testatori vel testatrici. VINN. ad §. 1. J. d. t. n. 2. verb. ut si qui. HARPPRECHT. in §. qua ratione 1. n. 2. & 3. Inst. d. P. S. Poterit igitur & Mater & Avia (quin & Pater FILIO EMANCIPATO, licet alioquin non possit,) hoc modo substituere aut mente capto heredem dare, cum in his qq. eadem præsumatur erga Liberos pietas & affectio arg. L. 4. C. d. Lib. præter. quantumvis pupillariter substituere non valeant, nisi, ut dictum, Pater liberis impuberibus, sub ipsius patriæ potestate adhuc constitutis, Pr. J. d. t. & L. 2. pr. ff. d. V. & P. S. Atque citata illa L. 9. C. est propria Substitutionis illius Quasi-Pupillaris sedes, ad quam etiam Imperator in §. 1. J. d. t. sese retulit.

MA TREM.) Præsumitur E., non adfuisse descendentes aut liberos a filia, mente capta, prognatos; neque etiam fratres aut sorores, (id quod ex voce UNICA nobis vel innotescere potest.) Si enim

tales adessent, hos non æque ac in pupillari substitutione, vi patris potestatis, præterire licuisset, sed hic utique Pater ordini successionis ab intestato observando adstringitur. Quandoquidem in Substitutione Exemplari non quilibet pro Testatoris arbitrio substitui potest, sed substituendi sunt primo loco personæ conjunctæ, non quidem promiscue, sed quo ordine succeditur ab intestato, eo etiam ordine quasi-pupillariter substituendi conjuncti. Sic itaque 1) vocandi sunt *Liberi* ejus, cui hoc modo substituitur, & quidem si non omnes, saltem unus vel certi *d. L. 9. C. conf. VINN. ad §. I. J. d. P. S. n. 6. & CARPL. P. 3. C. 8. Def. 15.* Si autem tales non adsint, substituendi 2) *fratres & sorores mente capti, d. L. 9. C.* (Immo hodie ante fratres & sorores substituendi *Parentes. conf. HOPP. ad §. I. J. d. P. S. p. m. 416. vid. tamen STRYCK. ad LAUTERB. t. d. V. & P. S. p. m. 594. & conf. KLEIN. Annotat. ad SCHOEPF. cod. tit. v. Fratres.*) Post fratres & sorores quilibet *Extranei, d. l. 9. C. ibi: quoscunque voluerit &c.* Verum aliud longe rursus obtinet in substitutione Pupillari. In hac enim pater testans ordini successionis minime adstrictus tenetur, sed filio impuberi quovis sine tali restrictione substituere potest, §. 4. *J. d. P. S. VINN. l. c. adeo, ut pupillariter substitutus omnes filii filiarve legitimos excludat heredes, per L. 39. & 70. ff. d. acquir. vel omitt. Hered. it. L. 89. ff. d. R. J. (cf. L. 5. §. 1. ff. Unde legitimi. L. 2. C. unde Liberi. it. L. 8. C. commun. de Success. ibi: Quod, testamentaria successionis spe durante, intestatò Bona defuncti non recte vindicentur.)* immo & *IPSAM MATREM*, Legitima ne quidem ipsi relicta, *arg. L. 8. §. 5. ff. de Inoff. Test. & c. 1. in f. de Testam. in 6.* Accedit, quod & quasi-pupillariter Substitutus Matrem à Legitimæ petitione de Jure Civili excludat, *d. L. 9. C. d. Impub. & al. subst.* Quanto magis excludat, qui pupillariter est substitutus. *cf. HOPP. ad Pr. J. de P. S. verb: ipsi filio & c. p. m. 414.* E contrario recte tamen in nostro quasi-Pupillaris Substitutionis Casu, (*deficientibus omnino descendantibus & collateralibus Lucilla.*) Testator Curtius conjugem suam (*iq. matrem*) Filix substituerebat. Quid? quod hodie mater collateralibus, si qui essent, tam in Successione, quam etiam Substitutione præferretur. *v. HOPP. ad §. 1. J. d. t. cum potius jus habeant Parentes hodie, (Nov. 118. c. 2.) quam olim. Tum enim à fratribus excludebantur. d. L. 9. C. STRYCK. d. Success. ab intest. Diss. 2. c. 1. §. 6.*

AD

AD SECUNDA VOTA TRANSIIT) Hic notandum, Matrem, etiam si ad secundas nuptias convolverit, tamen liberis quasi-pupillariter substituere posse, nec per easdem impediri. Natura d.L. 9. C. matri indistincte & absque ulla conditione substituendi facultatem tribuit, (cf. LAUTERB. ad tit. d. Vulg. & P. Subst.) ipsaque hæc Substitutio favore etiam Liberorum introducta est, qui post secundas matris nuptias non cessat. v. MENCK. *Gymn. Jur. Polem. Diff. XII. §. X. p. m. 184. cf. BERGER. Animadvers. in Brunnem. Quæst. ad Pand. t. d. Vulg. & P. S. ad Quæst. 30. i. KLEIN. in Annotat. ad Schœpff. cod. tit. p. m. 450 & DRESSEL. in Comm. Theor. Pract. Pand. h. t. n. 36. p. m. 500.* Nec ea propter mater humanitatis, pietatis, affectionis, curæque rationem depoluisse censetur, quæ scilicet causæ existunt Substitutionis Exemplaris, secundum L. cit. 9. C. Licet dissentiat LUDWELL. *Tr. de Ultim. Volunt. Part. 2. c. 2. p. 303.* & quidem propter L. 22. inf. C. d. Admin. Tut. it. STRAUCH. in *Diff. 9. Jusl. th. 19.* atque quam plurimi Vet. Interpr. Quibus tamen MENCK. l. c. brevioribus licet, ac concinnis admodum verbis respondit. *Evolv. etiam BRUNNEM. ad L. 9. C. d. impub. & al. subst. n. 4. CARPL. P. 3. C. 8. Def. 13.* Sed & argumenta Dd. pro utraque sententia nobis refert Alex. TRENTAC. d. *Substitut. part. 3. cap. 3. cf. 99. SFORT. ODDO in prælud. Tract. de Compendiosa Substitut. Part. IV. quæst. 6 p. m. 100. VASQ. d. success. progress. L. 2. §. 17. num. 24.*

Enim vero nec quicquam hic mater in favorem secundi mariti, liberorumque posterioris matrimonii suscipere potest, cum Quasi-Pupillaris Substitutio non absolute libera, sed ad certas utique personas (proximos scilicet cognatos mente capti) adstricta sit. (cf. ea, quæ supra, Annot. 3. p. 14. fuerunt dicta.) Vid. STRYCK. ad *Lauterb. t. d. Vulg. & Pup. Subst. (vb. ad Sec. vot.) p. m. 593.* Idemque in *Disp. de Jure Substitut. cap. III. §. 8.* Illis autem deficientibus, mater in favorem erga secundum maritum Liberosque posterioris matrimonii aliquid facere non prohibetur, uti ex inferioribus suo loco patebit.

QUÆSTIONES

EX CASU FORMATÆ.

JAm vero occasione verborum: HÆC, (mater,) --- SUBSTITUIT JEIDEM, (sc. filie mente captæ) &c.

I. QUÆ-

I. QUÆRITUR,

Num rectè h. l. mater, Lucillæ in Bonis paternis a marito substituta, filix iterum in iisdem quoque Bonis substituere valeat? Et

RESPONDETUR,

Ita videri. Quod enim aliàs non licet, hic tamen matri licebat. Ipse quidem Substitutus per se iterum substituere non valet, quia tantum Testatoris est, Heredi bis, vel ter, aut læpius substituere, *pr. J. d. Vulg. Subst.* Ast mater Lucillæ, a patre huic substituta, rectè tamen cum in suis propriis, tum etiam filix bonis paternis eidem iterum substituere, atque substitutionem à marito semel in ipsius favorem factam ulterius in suo testamento prosequeretur; Idque propter generalitatem *cit. L. Human. g. C.* Quandoquidem & mater illo casu, si maritus (*Cur-tius*) intestatus decedens filix consequenter per Substitutionem Exemplarem haud prospexisset, eidem, vi hujus Legis, ex pietate aliquem tam in Bonis propriis quam etiam paternis ipsa substituere valuisset, Accedit, quod mater casu tali, mortuoque ab intestato marito, jam tum quoque in Bona filix paterna spem atque jus postea quæsitum habitura esset, filiâque in hac mentis abalienatione ante ipsam decedente, hæc omnes utique & marito & filix ab intestato alioquin successuros Cognatos exclusisset. Ut taceam, quod cum hoc jure succedendi, (*Legitima quasi Substitutione*) quod sc. mater in Bona Lucillæ paterna post ejus obitum haberet, jam potius nunc concurrat *Substitutio Testamentaria*, a marito in uxoris favorem facta, cui non modo standum, sed & matri, non de propriis modo, verum etiam Lucillæ Bonis paternis ipsius nomine testandi, atque sic iterum huic substituendi, jus relinquendum. Sed ad verba; *Substituit eidem ALTERUM MARITUM, Lucilla Vitricum*)

II. QUÆRITUR,

An mater sine discrimine unumquemque liberis exemplariter substituere queat? *Et statim*

RESPONDETUR,

Nequaquam; quia & Pater sic substituere non valet. Est itaque mater æque ordini successionis ab Intestato in substituendo adstricta, ac pater,

ter, *per d. L. 9. C. Hinc* deficientibus demum conjunctis personis, five proximis cognatis, certisque in dicta Lege notatis, extraneum quemvis substituere potest. Quemadmodum autem supra (*in Annot. 3. p. 13.*) jam supposuimus, conjunctas personas, videlicet descendentes aut collaterales Lucillæ haud extitisse; ita quoque mater alterum suum maritum, (*Lucilla Vitricum.*) rectè filix substituēbat.

Vitricus E. Privignæ suæ defunctæ rite quidem ab uxore substituto, tamen

III. QUÆRITUR,

In quænam Bona Vitricus Privignæ succedat?

RESPONDETUR:

Quod ad *Bona Lucillæ paterna* attinet, jam extra omnem dubitationis aleam positum puto, quin Vitricus jure Substitutionis, cæterisque paribus, Privignæ in hæc succedat. Ad *maternam* quod spectat *hereditatem*, iterum videndum, annon liberi ex posteriori matrimonio adhuc nati existant? Si tales adsint, tunc hi omnino bona caperent *materna*, etiamsi mater in testamento eos præterisset. Præterire enim non sufficit, sed expresse justaque ex causa liberi exheredentur, necesse est, *per Nov. 115. c. 3 & 4.* Quod si à matre non observatum, testamentum maternum ipso jure foret nullum, nec opus querela inofficiosa, *v. SCHILT. Exerc. XXXIX. ad Pand. Th. 52. & sq. junct. Ex. XIV. §. 27. 33-50. FINCKELTH. Obs. 29. Pr.* Sed quemadmodum Lucilla, pluribus ex posteriori matrimonio existentibus liberis, iisque omnibus ad hereditatem maternam æqualiter vocatis, partem tamen Bonorum maternorum caperet; Sic etiam Vitricus, Lucillæ in universum ab uxore substitutus, præter illius hereditatem paternam, adhuc illam ipsam portionem, quam Privignæ ex bonis maternis in eventum respicientis esset habitura, consequeretur. Verum enim vero deficientibus plane aliis ex priori posteriorique matrimonio liberis, h. e. pluribus fratribus aut sororibus, bi- et uni-lateralibus, Lucillæ haud existentibus, hacque ipsa tanquam mente capta ac sine ulla moriente prole, Vitricus generaliter substitutus utramque privignæ hereditatem jure meritoque hinc sibi vindicat. Atque hac ratione neque duo illa Parentum Testamenta,

C

stamenta,

stamenta, (quippe quæ Lucillam, unicam ex Curtio descendentem, heredem bis institutam referunt,) neque eorundem Substitutiones factæ, (quarum prior spes, filia hereditatem consequendi paternam, matri tribuebat: posterior autem Vitrico cuncta Privigna Bona hereditaria, casu exituro, adscribebat,) ullo modo impugnari possunt. Ut proin hæc duo a Parentibus, diverso licet tempore, condita Testamenta pro unico duntaxat suslineantur, atque sic prius à posteriori, quasi absorptum, utrinque vero conflatum recte dicatur. Id quod ex jure matris, tam ex substitutione mariti, quam ex sperata alioquin futura successione, ipsi quæsito, omnino derivandum censeo, ut hinc Responsio ad Quæstionem I. majori studio huc repetenda veniat. Ceterum, quandiu ex Testamento speratur heres, (isque vel primus aut secundus, h. e. primo in subsidium datus, qui vulgo substitutus audit) tandiu non admittuntur Legitimi, arg. L. 39. § 70. ff. d. acquir. hered. adeo, ut etiam intuitu hujus quasi - pupillaris Substitutionis nulla ad exemplum Pupillaris contra hocce Parentum Testamentum reliquis ab intestato heredibus inofficiosi detur querela, modo Exemplaris hæc Substitutio sit legitimè facta, h. e. omnia illa, quæ d. L. Hum. g. C. suppetit, requisita probe fuerint à parentibus observata.

Testam. maternum, continens Subst. Exemplar. Institutio,

Tenor autem Testamenti illius materni talis habeatur:
 „Lucilla, meine aus erster Ehe erzeugte - aber im Kopff verrückte Tochter soll mein Universal-Erbe seyn!

Not, Est itaque heredis Institutio (sine qua nullum subsistere testamentum dicitur in L. 3. in f. ff. d. his, quæ in testam. del.) fundamentum atque basis totius testamenti, adeoque etiam Substitutionis, utpote quæ tantum testamenti pars & sequela habetur, § 5. § d. Pup. Subst. L. 1. §. 3. § ult. ff. d. V. & P. S. L. ult. ff. d. jure Codicill. § 34. § d. Leg. Et constat, accessorium sequi naturam sui principalis. L. 2. ff. d. Pec. Leg. Hinc necesse omnino est, ut sibi quoque prius heredem constituat, qui liberis vult facere, arg. L. 2. §. 1. ff. d. V. & P. S. Incongruens enim visum, eum, qui ipse intestatus decedere cupit, filio suo heredem testamento dare. Ex quo sane efficitur, ut, quemadmodum in Substitutione Pupillari Patris Testamentum Principale, Filii vero Accessorium paternique appendix nuncupatur; sic idem non minus in Substitutione quasi - Pupillari ad exemplum Pupillaris trahi, eadem ratio suadeat. cf. VINNIUS ad §. 1 §. d. Pup. Subst. n. 5.)

Ferner:

Substitutio,

„Solte aber diese meine Tochter, Lucilla, in solch verirrtem Zustande,

„stande, (wie ich zwar nicht hoffen will,) sterben, und also nicht
 „selbsten über ihr sämlich vererbtes Vermögen wiederum testiren
 „können; So will ich Ihr hiermit meinen andern Mann, (ih- in casum: si filia
 „ren Stieff-Vater,) in all und jedem Derselben Vermögen ganz tangquam mem-
 „und alleine zum Nach-Erben substituïret wissen, &c. &c. te capta, in eo-
dem statu de-
cesserit &c.)

Materia igitur Substitutionis quasi-Pupillaris probe cognita atque
 perspecta, discussisque nonnullis de præsentî casu quæstionibus motis,
 Dubia adhuc quædam proponantur, Decisione cuiuslibet statim subnexa.
 Sic enim reliqui, quos forsitan ab intestato Lucillæ succedendi incede-
 ret appetitus aviditasque, Curtii cognati tales formare objectiones
 queunt:

OBJECTIONES

AD CASUM INSTITUTÆ.

OBJECTIO I.

Verba in testamento matris expressa: LUCILLA SIT
 HERES MIHI UNIVERSALIS, esse tantum de hæreditate
 matris intelligenda, nec ulla ratione de Bonis Filix paternis
 accipienda venire, cum hæc Institutio una cum Substitutione
 solum ad matrem testantem sese referat. &c.

EXTENSIO HUIUS OBJECT.

Zu deme so könnte ja der Lucillen ihre Mutter, (wenn gleich
 der Tochter väterliches Erb-Guth im Testament mit
 darunter verstanden würde,) nicht einmahl circa Bona Fi-
 lia paterna, in testamento Patris jam ipsimet relicta, wiederum Tes-
 taments-weise disponiren viel weniger in der der Tochter bereits
 zugefallenen väterl. Erbschaft jemand anders willkührlich der-
 selben substituïren. Ratio wäre diese: weil die Mutter, ob sie
 gleich von ihrem ersten Mann (dem Curtio) der Lucillen zum
 2ten Erben gegeben worden, jedoch nur eventualiter und quæ
 heres subsidiaria eingesetzt seye, *hæc in casum, si filia mente capta*
non respuerit, sed in tali statu, mentis scil. alienatione. sive ex-
tra usum rationis decesserit. Gleichwie nun aber bekant, daß

(d) h. e. Institutio succedendi,

mater substituta vor der instituirten Tochter gestorben, mithin jene noch nicht wissen können, ob Lucilla wieder zu ihrem Verstand kommen dürfte, auch in Rechten ausgemacht seye, daß, wann Substitutus vor dem Instituto stirbe, das Jus ex Substitutione speratum (a) völlig erloschen, auch des Substituten Erben kein Recht mehr übrig hätten, dem Heredi instituto zu succediren, a. L. 81. in fin. ff. d. acquir. vel. omitt. Hered. L. 9. in ff. d. sup. & legit; Also könnte ja gleichgestalten der Lucillen Wüter das bey ihnen lebzeiten vor sich zwar erhaltene Substitutions-Recht jedoch dennoch nicht anderwärts per Testamentum wiederum transferiren, mithin auch ihrem andern Mann (als dem Scieff. Vater) keine Anwartschaft auf der Tochter väterliches Erbguth geben. Jus enim substitutz matris statim ipsius morte expirasse censetur. E. nec spes, nec Jus, hereditatem Lucillæ paternam consequendi, tunc ab uxore alteri marito ulla relinqui ratione potuit. Et certum est, Substitutum in causa, non in eadem iterum aliquem substituere posse. &c. *Verum ad hac omnia sic*

R E S P O N D E O :

(Et quidem primum ad verba: *nur eventualiter und quã heres subsidiaria eingesetzt seye, h. e. in casum, si filia, mente capta, non respuevit, sed in talis statu... decesserit, junct. verb. anteced. & consequ.*)

I. Me non videre, quomodo à non expectato casu sive mortis eventu ad subsequendam interea Substitutionem aliam inferri queat, aut cur ulterior substituendi facultas matri hinc denegaretur? Hoc quidem concedo, Substitutum, (si nude tantum & simpliciter, casuque istiusmodi haud attendens, nec mortem mente capti expectans Bona ejus hereditaria, titulo Institutionis eidem prius relicta, illico sibi met ipsi vendicaret,) Ju ante, quam dies venerit, hereditatem Instituti capiendi, neque esse habiturum, neque hinc ea, quæ ipse nondum capere valet, ad alios iterum transferre posse. Enim vero hic mater, (tanquam etiam filiz, mente captæ, substituta,) nec quicquam tamen hereditatis Lucillæ paternæ sibi ante tempus vendicavit, sed tantum, mediante nova Substitutione, ab ipsa facta, jus suum ex Substitutione maritali ipsi

quæsi-

testamenti: "Solte aber meine Tochter, nicht selbst über ihre
 samelchererbes Vermögen wiederum testiren können; So will
 ich (testatrix) Ihr (filia mente captæ,) - - - in all und jedem
 Derselben Vermögen, etc. per se jam clarus atque perspicuus elicitur
 sensus, utpote ad Substitutionem de omnibus omnino Lucillæ Bonis, cum
 maternis, tum etiam paternis, intelligendam satis aptus.

Accedit, quod Substitutus non tam matri quam filiz potius censeatur
 substitutus, adeoque non illius, sed hujus heres fiat. Ita enim verba
 testamenti: So will ich J. K. (der Tochter) etc. it. in all und jedem
 Derselben Vermögen, etc. Atque sic perinde habetur, ac si ipsa Filia
 testamentum faciens heredem in eo sibi constituisset, arg. L. 8. §. 5. ff.
 d. V. § P. Subst. Nam licet duo hic facta quidem videantur testamenta,
 unum matris, alterum filiz; (cui nempe mater ex L. Humanitatis si-
 mul tale cum suo, mediante substitutione, condiderat,) revera tamen
 UNICUM est, arg. L. 20. ff. d. V. § P. S. it. L. 2. §. 4 ff. eod. tit. duas
 saltem causas five hereditates sub se complectens, quarum una est ma-
 tris, altera filiz, arg. §. 2. J. d. P. S. conf. HOPP. in Comm. ad. Inst.
 §. 2. d. 2.

Et quemadmodum filia in eodem testam. heres instituebatur matri;
 sic non minus filiz substitutus filiz censeatur heres. Filiz autem hæredem
 esse, omnino pinguius habetur, cum Substitutus eadem capiat Bona, quæ
 ipsa filia (si ad sanam mentem rediisset) esset captura. Accipit proin-
 de Substitutus non modo Bona Lucillæ materna, sed etiam paterna, quip-
 pe quæ in Testamento matris simul & implicite contineri videntur.
 Porro, cum Substitutio generaliter & in universa Bona à matre facta sit;
 hæc ad reliqua, quæ aliunde forsan Lucillæ obvenerunt, non minus ex-
 tendenda venit Bona. Sufficit enim, filiz substitutum ipsius etiam he-
 redem fuisse factum, arg. L. 10. §. 5. ff. d. Pup. Subst. Immo magnum
 hoc inter versatur discrimen; si quis Patri, aut matri, & illud: si quis
 filio filive sit substitutus.

At vero dixeris, præeunte maxima illa Doctorum caterva:

OBJECTIO II.

Unumquemque tamen Parentum (si SIMUL substituant)

tuant,) in hæc tantum Bona liberis substituere plerumque censeſſi, quæ nimirum a quovis illorum proficiſcantur.

R E S P O N D E O :

Verum alias quidem eſſe, plurium Parentum ſubſtitutione concurrente vel utroque ſimul ſubſtituente, cujuſq; ſubſtitutionem in Bonis ab ipſo tantum profectis ut plurimum valere. vid. MENCK. *in Gymn. Jur. Pol. Diff. XII. §. XI.* LAUTERB. *ad t. d. Vulg. & Pup. Subſt.* SCHOEPF. *in Synop. 7 Pr. eod. t. n. 41. p. m. 555.* STRUV. *in S. J. C. Exerc. 33. th. 35.* TRENTACINQ. *tr. de Subſt. p. 3. c. 3. n. 100.* HOPP. *ad eund. §. alique plures.* Sed hic ante omnia explicandum venit, quo ſenſu Plures Parentes ſimul ſubſtituere dicantur, & qualem deinceps effectum eorundem ſubſtitutiones habeant. In dubio autem *SIMUL ſubſtituere videntur. ſi ſcilicet mente capto uterque Parentis ſuperſtes ſit, & unusquisque eorum ſubſtituere cupiat.* Atque tum quilibet in bonis ab ipſo tantum profectis ſubſtituere cenſetur. Jam vero illam Dd. locutionem: ſi plures Parentes ſimul ſubſtituant &c. ambiguum valde variisq; explicationibus obnoxiam deprehendi. Aut enim ſimul ſubſtituere de uno eodemque tempore intelligendum aut ſane de diverſo temporis intervallo, certo tamen reſpectu, accipiendum erit. Si prius: tunc utriusque Parentis ſubſtitutio vere ſimultanea audit, cum a quovis illorum, & quidem uno eodemque tempore, (vel ſaltem utroque ſuperſtite & ſimul vivente) in diverſo teſtamento fieret. Atque hoc caſu quiſque in ſuis propriis ſubſtituiſſe Bonis per ſe intelligitur, ſiquidem talis ſubſtituendi facultas utriusque ex ipſa Lege competat. Sin poſterius: h. e. ſi v. g. unus Parentum prius moriatur, ſibi que ante mortem teſtamentum faciat, in eo que mente capto ſubſtitutum det: alter vero eodem tempore vivis quidem adhuc annumeretur, ſed poſt aliquot demum annos deceſſurus ſibi tum quoque heredem ſcriberet, ſimulque mente capto ſubſtitueret; tunc nihilominus (ſecundum iſtam Dd. opinionem) hæc duæ Parentum ſubſtitutiones, diverſo licet tempore factæ, ſimultaneæ forent; atque id forſan non reſpectu temporis, ſed ipſius Facti. Clarius dicam: *Foram hæc duæ Parentum ſubſtitutiones non quidem tempore, aſt tamen factæ*

simul tales, quia sc. ab utroq; Parente, tametsi non uno eodemq; tempore, fiebant, ut tamen eo sensu plures Parentes simul substituisse in Jure dicantur. Enim vero est hæc, (uti jam dixi), vulgo recepta Dd. phrasis nimis obscura, æquivoca, quin ita comparata, ut vix ac ne vix quidem ex illa cognoscere liceat, in quonam sensu parentes simul substituere dicantur. Ad *priorem* quod attinet verborum *acceptationem*, vix quoq; vere simultanea Parentum substitutio, i. e. ab utroq; simul vivente & substituente facta, cernitur, raroque ejusmodi contingit casus, quo uterque, & pater & mater, tanquam morti vicini, testando simul substituunt. Aliter enim substituere non licet, quam testamento facto. LAUTERB. *Comp. Jur. d. Vulg. & Pup. Subst. p. m. 497.* De *posteriori sensu* ne dici quidem potest, utrumque Parentem SIMUL substituisse, cum diverso plane temporis intervallo decedentes substituerent. Poterit ergo vocabulum SIMUL ad ambiguitatem tollendam, salvo reliquorum verborum conceptu, bene omitti, uti Dn. MENCCKEN. in *Gymnas. Jur. Polem. Disp. XII. §. XI. itemque SCHOEPP. in Synop. Jur. Priv. t. d. Vulg. & Pupill. Subst. n. 41.* LAUTERB. in *Comp. eod. tit.* BRUNN. in *Quæst. ad Pand. b. t. Quæst. 32.* aliique, fecerunt.

At vero dixeris: sufficit tamen hoc eo velle atque intelligere, quod utriusque Parentis substitutio in bonis ab unoquoque tantum profectis valeat, sive *uterque simul eodemque tempore*, sive *unus Parentum solum* substituatur, *altero quidem simul vivente, sed morte illius subsequuta tum demum quoque substituente.* Respondeo, non sufficere; quandoquidem dubitari possit, utrum æqualem hæc duæ Parentum substitutiones effectum sint habituræ, uti in applicatione ad nostrum Casum deinceps audiemus. Præterea casus adhuc contingere potest, *quo non uterque Parens, neque tempore neque facto simul, substituatur.* Est autem talis: si quis Parentum unice & solum liberis, mente captis, substituatur, altero Parente vel jam prius vel postea ab intestato decedente; Ut hinc quæstio enascatur: *Num superstes ille Parens liberis, mente captis, in demortui Parentis bona æque ac in sua propria heredem aut substitutum dare queat?* Atque hoc omni dubio caret, siquidem *Lex Human. g. C. nullius distinctionis Bonorum men-*

mentionem infert, licet unicuique Parentum æqualem substituendi facultatem tribuat; quo factum, ut Dd. in hanc Legem commentantes ad diversitatem Bonorum, in Parentum substitutione observandam, jure meritoque respexerint. *a. L. 13. ff. d. Legib.* Sed quemadmodum Leges non omnes comprehendere casus dicuntur (*L. 10. & junct. L. 12. ff. d. 1.*); sic etiam Interpretes earundem de omnibus futuris casibus cogitare atque cavere nequeunt. Quod si igitur (*ut ad prædictum Casum redeamus*) unus alterve Parentum hoc substituendi jure atque facultate non utatur, sed sponte jus suum negligat, nihil amplius obstare videtur, quo minus superstes Parens, curâ, affectione pietateque erga liberôs antea ductus, eisdem, (cum ipsi non valeant,) testamentum cum suo faciat, atq; sic in omnia prorsus eorum Bona, cum paterna, tum materna, tum etiam aliunde ipsis quæ sita, hæredem scribat. At vero recurrendum tandem ad nostrum Casum, cui dicta nunc sumus applicaturi. Nam hic etiam filix, mente capta, uterque Parens substituerat, nec tamen simul eodemque tempore, (*quod etiam non necesse est*) sed diverso temporis intervallo, *b. e. successive.* Et quidem maritus (*Curtius*) primus & solum ab initio substituebat, uxor autem demum post mariti obitum. Quod ipsum tamen forte propter utriusque Substituentis in fine concurrentis Factum, duplicemque substitutionis effectum & operationem, simul substituisse diceretur. Porro: Cum Curtius (*Pater Lucille*) moriturus in testamento filix substituerit, nesciens adhuc, an uxor (*sv. mater*) post suum obitum æque de propriis sit aliquando testatura Bonis; non ultra tamen facultates opesque suas filix substituere tum ipsi licuisset, (*si loco matris extraneam personam Lucilla substituere maluisset.*) De quo tamen plerique Dd. (*quotquot illorum evolvere licuit*) vel parum certi, vel inique admodum, aut plane nihil expresse statuerunt, id tantum dicentes: *Si plures Parentes simul substituunt, tunc unusquisque in sua tantum Bona substituere intelligitur*; ut inde dubium adhuc relinquatur, *annon hoc casu, si unus Parens tantum ac sine alterius concursu aut interventu substituatur, idem in alterius quoque superstitis Parentis Bona substituere valeat? vel utrum potius expectandum sit, num superstes parens mente capto ipse substituere velit.* Ego prius omnino rejiciendum existimo, posterioriq; sententiæ maxime ad stipulans, dico: nec quicquam in superstitis Parentis præjudicium ab

altero prius moriente atque prius substituente suscipi posse. Contra VINNIUS in *Comm. ad Inst. §. 1. d. Pup. Subst. n. 2. verb. ut si qui. p. m. 358.* a nobis multum dissentire legitur. Nam ita scribit: *Quodsi mente capto uterque Parens Superstes sit, rationi juris consentaneum est, ut patris potius, quam matris substitutio rata sit.* Idemque Auctor, receptam Dd. opinionem inibi rejiciens, ulterius pergit: *(Hanc) neque natura hujus substitutionis, communi cum pupillari, convenire; utramque enim fieri bonis liberorum omnibus, atque insolens esse, aliquid quem cum duobus testamentis decedere &c.* Equidem concedo, rigori Juris Civilis hoc maxime alias consentaneum esse, sed dictæ Humanitatis Legi sensuique ejus genuino congruere, constanter nego. Quia secundum hanc ipsam Legem matris substitutio æque ac patris firma atque rata esse debet. Nam in his, quæ contra rationem juris (*generalis*) constituta sunt, non possumus sequi regulam Juris, *a. L. 15. j. L. 16. ff. d. Legib.* Est autem Substitutio Exemplaris jus plane singulare, contraque tenorem rationis (*generalis*) introductum, atque ob favorem liberorum mente captorum unicuique Parentum (*nulla habita patriæ potestatis ratione*) permissum. Et sane æquitatis benignitas non patitur, ut, quæ favore quorundam salubriter introducuntur, ea nos duriore interpretatione contra ipsorum commodum producamus ad severitatem. *L. 25. ff. d. Legib. j. L. 6. C. cod.*

Omnia tamen difficultas in eo consistit, quod in Substitutione Exemplari testamentum condatur loco liberorum mente captorum s. furiosorum. Si igitur uterque parentum testamentum condatur filio, menteque capto substituat; filius (aut filia) hac ratione decederet cum duobus testamentis, id quod pagano non licet, sed tantum militi. *L. Quærebatur 19. ff. d. Testam. milit.* Et hæc etiam est ratio & sententia VINNII *cit. loc.* Sed respondeo cum STRYCK in *Diff. d. Jure Subst. Cap. III. §. IX.* posse omnino h. c. consistere duo & diversa Parentum Testamenta, nec unum tantum censeri debere, cum unusquisque respectu suæ substantiæ liberum debeat habere Stylum, ut hinc cujusque Parentis Substitutio in Bonis a quovis substituente profectis merito attendenda sit. cfr. omnino FOERSTER. *Lib. de Subst. ad §. quæ ratione i. Inst. d. Pup. Subst.* Atque sic liberi certe non cum duobus testamentis decedere existimantur, licet unusquisque Parentum ipsorum nomine peculiariter testamentum

CON-

condat, simulque ipsis substituatur. Nec etiam testamentorum pluralitas ex persona liberorum, sed utique ex persona & autoritate Parentum dimetienda est.

Ceterum satis expeditum jam mihi videtur, duorum Parentum Substitutiones, licet non simul sed successive factæ fuerint, adeoque non ab initio sed ex post-facto demum concurrant, eundem tamen effectura producere, quem simultanea substitutio gignit, h. e. ut cujusque Parentis substitutio in iis tantum bonis valeat, quæ a quovis illorum sunt profecta. Si vero plurium Parentum Substitutionem, diverso tempore factam, quasi simultaneam ex effectu atque duplici facto nuncupare malis, non reluctabor, sed perinde erit, modo in re ipsa conveniamus.

De Bonis liberorum aliunde ipsis quæsitis Dd. valde iterum discrepant. Plurimi enim dicunt, rationi juris magis convenire, ut patris potius, quam matris substitutio in Bonis liberis aliunde quæsitis valeat, præsertim, si pater liberos tales in potestate habuerit. v. STRUV. in S. J. C. Exerc. 33. th. 35. HOPP. in Comm. ad §. 1. J. d. Pup. Subst. n. 2. p. m. 416. & Exam. Inst. h. t. Quæst. 13. it. BRUNNEM. in Repetit. Paratit. Wesenb. t. de V. & P. S. Quæst. 32. p. m. 585.

Alii Substitutos, ab utroque Parente datos, æqualiter in his liberorum Bonis admittunt, LAUTERR. in Comp. ff. d. t. Cui quoque ad stipulatur Magnif. Dn. MENCKEN. in Tract. Synopt. Pand. h. t. p. m. 404. Quorum sententiam etiam veriozem esse putat SCHOEPE. in Synops. Jur. Priv. cod. tit. n. 43. p. m. 555. quandoquidem in hac Substitutione patris & matris jus esset æquale, cum utique ex humanitate descendat, d. L. 9. C. Alii hoc tamen restringunt ad eum casum, si scilicet mente captus, cui hoc modo substituitur, non amplius sit in potestate patris. STRYCK. ad Lauterb. t. de V. & P. S. verb. æqualiter, p. m. 593. Si enim neuter Parentum habeat in potestate, tunc demum utriusque Substitutionem ex æquo, h. e. pro dimidia parte Bonorum, valere, STRUV. L. c. & HOPP. ad §. 1. J. d. P. S. pariter asseverant.

Missis autem iis, quæ ad phræseos Jctorum: Si plures Parentes simul substituatur, dilucidationem præmonenda videbantur, ad ipsam objectionem principalem jam nos sumus accinaturi, cum quæ (ut eam de novo huc repetamus) supra perceperimus: Unumquemque Pa-

rentum in hæc tantum Bona liberis substituere plerumque
 censeri, quæ nimirum a quovis illorum profiscantur. Quid
 ergo? Anne h. l. Substitutionem uxoris sv. matris, in universa filiz, men-
 te captæ, hæreditate factam, non æque in mariti ac suis propriis Bonis
 valituram dixeris? Certe haud parum a me inter ceteros dissentire vi-
 detur Illustr. atque Magnif. Dn. HENRICUS de BODEN
in Addition. ad Meditationes Instit. Jur. Illustr. Dn. de RHEITZ. Disp.
“XV. de Substitutionibus, ad Post. XVIII. Hic enim, postquam non adeo
“expeditum esse dixit, an utriusque Parentis Substitutio prorsus æqua-
“lem habeat effectum: cum haud exiguus patriæ potestatis sit effectus in
“Substitutione Pupillari, sic etiam in Quasi - Pupillari ad exemplum il-
“lius majorem liberis substituendi competere facultatem patri, quam
“matri, jam ulterius pergit: Si matris tamen substitutio simul interve-
“niat, harmoniæ juris inconveniens est, ut NB. ultra propriam heredi-
“tatem de mariti sui bonis disponere possit.

Atque hoc quidem recte! reque in se atque simpliciter spectata,
 ipse edecumatæ eruditionis Viro lubentissime assentior. *Quid si autem*
mater IPSA a marito liberis, mente captis, fuerit substituta? Nonne hæc
postea per aliud iterum Testamentum in bonis liberorum paternis æque,
ac in suis propriis, moritura substituere valet? Resp. Hoc ipsum est,
 quod ego omnibus animi viribus, exceptionem quippe a regula faciens,
 hæctenus contendere allaboravi. Non igitur hic procedit dicta illa ob-
 jectio simulque communis ista Dd. sententia de distinguenda utriusque
 Parentis, circa propria cujusque Bona hereditaria factâ, substitutione;
 quia, si NB. unus Parentum ab altero in hujus Bonis IPSE liberis ut he-
 res substituatur, eo fortiori deinceps Juris vinculo superstiti Parenti, hæ-
 ratione substituto, non de propriis modo sibi condere testamentum, in
 eoque liberis dare substitutum, sed etiam in alterius defuncti Parentis Bo-
 nis eisdem iterum substituere licebit. Sic ergo mater in nostro casu,
 tanquam IPSA a marito in filiz bonis paternis substituta, huic iterum
 cum suo testamento in iisdem quoque bonis substituere recte omnino
 poterat, prout supra jam aliquoties, præsertim in responsione ad Quæst. I.
 demonstratum ivi, plures quippe adhuc rationes inibi emeditatus;
Cum qua etiam conf. Responsio ad Obj. I. n. 2. Sed si e diverso mater non
 IPSA

IPSA a marito, verum alia conjuncta five extranea persona (*id enim Testator. Curtius, utique facere potuisset, ne quidem querela inofficiosi hoc etiam Casu matri competente, d. L. 9. C. d. impub. & al. subst.*) filix substituta fuisset; tunc omnino matris Substitutio, *pro vulgo recepta Dd. opinione*, in Bonis ab ipsa tantum profectis valeret, cum hac ratione mater nullum in mariti, consequenter etiam Lucillæ Bona paterna, jus habuisset, adeoque ea, quæ ipsa nunquam jure aut spe esset habitura, per substitutionem, vel quovis alio inter vivos transferendi modo, alteri dare nequiret, immo nec spem sic transmittere posset. *Nemo enim plus commodi suo heredi (aut etiam substituto) relinquit, quam ipse habuit. L. 120. ff. de Reg. Jur. conf. L. 20. pr. ff. d. acquir. rer. Dom. it. L. 54. ff. d. R. J.*

Verum enim vero (*ut crambem bis ac ter quidem coctam, ast novo subinde distinctionis condimento preparatam apponam*) hic concurrat in matre & substitutio passiva, (*h. e. qua in ipsius favorem a marito prius fiebat,*) & activa, (*scil. ab ipsa matre sive uxore deinceps facta.*) Cum hæc mater jus suum ex Substitutione passiva impetratum simul transerebat, vel saltem spem, hereditatem filix paternam una cum bonis maternis consequendi, Vitrio trans mittebat. Ut inde prior a marito (*Curtio*) facta substitutio, morte licet uxoris ante filix obitum subsequuta, non penitus tollatur, sed ex uxoris demum testamento, mediante alia substitutione, ad effectum perducatur, atque sic tanquam ulterius extensa tam ex uxoris expressa, quam Curtii (*mariti*) præsumta voluntate, (*quippe qui liberam nec restrictam iterum substituendi facultatem uxori tribuisse creditur,*) rata atque firma maneat.

Cum itaque mentem meam circa utramque a Lucillæ Parentibus factam Substitutionem adversus communem Dd. opinionem, bene quidem alias sese habentem, explicaverim, exceptionemque a regula in præsentis Casu ubivis statuerim, ad ultimam, quam testamenti materni afferunt oppugnatores, objectionem me denique sum converſurus :

OBJECTIO III.

Si Testatoris tantum est, hæredi bis vel ter, aut sæpius substituere; sequitur, Curtium, cum filix semel tantum, sc. matrem,

rem, nec vicissim matri alium substituerit, tacite hinc voluisse, ut, si mater substituta heres Lucillæ non sit exitura, aut quidem existeret, sed ante filiam moriretur, reliqui heredes ab intestato filia, mente capta, unc succederent.

(Extensio hujus Object.)

Denn so sprechen des Curtii übrige Befreundte und Anverwandte, welche seiner Tochter gerne ab intestato succediren möchten, so'gender Gestalt:

“Curtius, der testirende Vater, hätte zwar leicht bey sich voraus
 “ersehen können, daß die von Ihme substituirte Mutter noch
 “vor seiner im Kopff verrückten Tochter sterben dürfte, welchen
 “falls Er denn gar wohl jemand anders (so Er gewolt hätte
 “te, seinem Ehwelb, folglich auch der Tochter, wiederum sub-
 “stituiren können. Allein, so hätte es ja die klare präsumtion,
 “der Lucillen Vater habe die Hoffnung, zu der Tochter väter-
 “lichen Erbschafft zu gelangen seinen übrigen Befreundten (so
 “anderst noch welche vorhanden, welches sich zwar aus
 “et erzehltem Casu einiger massen schliessen läßet, doch
 “aber auch von den hæredibus ab intestato lineæ maternæ
 “verstanden werden kan,) nicht gänglich benehmen, sondern
 “vielmehr stillschweigend haben wollen, daß, im Fall die Lu-
 “cilla tanquam mente capta in solchem Zustande sterben, auch die
 “Mutter so dann nicht mehr im Leben seyn würde, jene (die An-
 “verwandte) seiner Tochter vor allen andern in bona paterna
 “succediren solten. Ferner:

“Weilen vermutzlich Curtius nicht zu dem Ende sein Ehe-
 “welb der Tochter substituirte, daß selbe ad secunda vota schreiten,
 “und ihren andern Mann (den *Vitrisium*) Lucillen wieder substitui-
 “ren: mithin das väterliche Erbgueth extra familiam und auf
 “tegliehen extraneum kommen lassen solte; So hätte er hinge-
 “gen diese seine Ehe-Frau bloß und alleine wegen allzu großer
 “Liebe, so Er gegen Sie gehabt, der Tochter zwar zum Nacherben
 “eingesetzt, doch so, daß Er zugleich auch auf den etwa sich ereig-
 “ende

nenden Todes, Fall der Mutter vor der Tochter nothwendig,
mit gesehen haben muß, anerwogen sich die gedachte Substitu-
tio selbst auf den Casum: si filia, tanquam mente capta, sit,
NB. ante matrem decessura, (*tunc mater scil. heres esto!*),
gründet. Ut enim aliquis Substitutus Instituto succedere pos-
sit, necesse est, ut heres Institutus ante Substitutum moriatur, sic,
que Substitutus adhuc superfit; (*wie dann in Deductione Ob-
ject. I. p. 19. & seq. mit mehrern gezeiget worden.*),

„Gestalten nun aber die substituirtē Mutter vor der instituir-
ten Tochter gestorben; also fände ja allerdings obbesagte prä-
sumtion, daß dißfalls die heredes ab intestato succedi-
ren solten, statt.

Sed ad hanc, cum pluribus adhuc confociatam cumulatamque
Objectionem hoc ordine

R E S P O N D E O:

I. Præsumendum potius esse, quod, cum Pater Lucillæ matrem
ipsi tantum, nec vicissim matri alium substitueret, eundem hinc jam
præcivisse oporteat, matri quoque, *vi Legis Humanitatis*, liberis, men-
te captis, substituendi competere facultatem: adeoque ipsum tacite
suz uxori permisisse, de utraque in testamento materno disponere li-
beritate, nec non Lucillæ aliam in bonis ipsius paternis iterum substitu-
ere personam.

Hat also gar nicht die Meynung, als wenn Curtius seinen übrigen
Befreunden noch einige Hoffnung zu der Tochter väterlichen
Erbgut hätte machen wollen. *Ratio*: Weil ohne dem, wann
NB. die im Kopff verrückte Lucilla vor ihrer Mutter in solch ver-
wirrtem Zustande gestorben wäre, diese hernach die ganze vä-
terliche Verlassenschaft jure substitutionis vor sich alleine bekom-
men, auch Sie hiernächst mit ihres Mannes von der To-
chter ererbten Gütern noch bey Lebzeiten hätte machen können, was
sie gewolt, mithin Ihr (Der Mutter) unbenommen gewesen wä-
re, bemeldte Bona extra Curtii familiam zu veräußern, oder dare-
über nach eigenem Gefallen wiederum zu testiren.

N, Curtium, si voluisset, ut reliqui ab intestato heredes ipsi aus
filio

filix, mente captæ, extraque usum rationis, decedenti, uxore autem tunc temporis jam ante defunctâ, succederent, id sane in suo testamento non tacuisse, sed expressis omnino verbis disposuisse, & forsan hoc modo:

“Lucilla, meine zwar einige, aber im Kopff nicht allzurichtige Tochter soll mein universal - Erbe seyn, doch daß meine Frau, falls Lucilla in solch verwirrtem Zustand sterben solte, ihr einzig und allein als Nach - Erbe substituïret seye. Würde aber *(quod probe notandum)* meine Frau (oder respective die Mutter) noch vor meiner Tochter Lucillen mit Tode abgehen und also nicht ihr Erbe seyn können; So will ich NB. zugleich und *eventualiter, loco der Mutter*, meinen *(v. gr.)* Bruder (oder Vaters Brudern etc. *sive quemcumque alium*) Lucillen substituïret wissen; (Oder, so sollen meine übrige Befreundte und Anverwandte mit einander, oder aber diese *secundum graduum proximitatem*, meine Tochter erben.)

Cum itaque Curtius substituere matri non expresse alium iterum substituere, sequitur etiam ex hac ratione, testatorem potius (*uti jam monitum*) matri ulteriorem, sibi Lucillæque substituendi, reliquisse facultatem; quandoquidem & ex ipsa Humanitatis Lege jus matri prius competebat. Et sane, (*ut iusto sapius repetam.*) dicta notabilis Lex propter generaliorum sensum & conceptum ad universam Lucillæ hereditatem, paternam æque ac maternam, in substitutione matris æli-va extendenda venit, idque eo magis, cum maritus specialiorum ultrioremque Bonorum suorum dispositionem non apposuerat.

III. Maritum (*Curtium*) ea propter (suz Uxori ad secunda transire vota nec prohibere voluisse, eumque hinc optime prævidere potuisse, uxorem de filix præmoriaturæ Bonis paternis, jure Substitutionis passivæ ad ipsam tunc devolvendis, quomodocunque vellet, iterum esse testaturam, quin in imo pro lubitu eadem adhuc inter vivos ad extraneas transferre posse personas.

Gleichwie Sie (die Mutter) auch NB. in diesem Fall, wann zwar Lucilla zuvor gestorben, jene aber niemahls von ihrem ersten Mann, dem Curtio, der Tochter substituïret worden wäre, die jedannoch von Lucillen ipso jure successions ab intestato ererbte väterliche Güter

ter auf ihren andern Mann, (den Stief-Vater,) mit allem Recht schon dazumahl hätte bringen können. Cæterum, deficiente descendentium atque collateralium ejus, cui quasi-pupillariter substituitur, ordine, devolutio hereditatis ad ipsam vitricum nupsiam interdicta legitur. v. CARPZ. P. 3. C. 8. D. 15. LAUTERB. ad tit. de Vulg. & Pup. Subst. POMERESCH, in Tirocin. Jur. h. t. §. 1. p. m. 415. Et quamvis Vitrici persona in jure sit odiosa, odia tamen magis restringenda, quam extendenda veniunt. c. 17. R. J. in Geo. conf. STRYCK. ad Lauterb. verb. vitricum. Denique

IV. Nullam plane contra istiusmodi Parentis testamentum cæteris ab intestato alias successuris cognatis inofficiosi competere querelam, sed notabiliter in d. L. g. C. de impub. & al. subst. ipsis denegari, cum ad exemplum Substitutionis Pupillaris Lex modo citata Parentibus haud minimam liberis quasi-pupillariter substituendi libertatem indulgeat, heredesque ab intestato excludendi licentiam singulariter illis permittat, ad certas easque paucas duntaxat personas hanc ipsam restringens, videlicet, ut Parentes suorum, quibus hoc modo substituere velint, liberorum descendentes (b. e. nepotes & c.) aut, his non existentibus, illorum collaterales (b. e. reliquos liberos) ante omnes substituunt, his vero quoque deficientibus, quoscumque demum voluerint. cf. ea, quæ ad Quæst. 3. p. 18. it. in Annotat. 3. p. 14. supra dixi.

Et quo magis hæc, rigida licet, substituendi libertas excludendique licentia excusetur, considerandum, Parentes non tam sibi, quam potius liberis suis mente captis, aut alio corporis animique morbo laborantibus, heredibus quidem institutis, sed ob ejusmodi notabile vitium iterum testari vel plane non valentibus, vel peculiariter Lege prohibitis, testamentum facere, ut hinc idem sit, ac si tales liberi sibi et ipsis testamentum condidissent. arg. L. 8. §. 5. ff. d. Inoff. Testam.

Atque hæc sunt, Carissime Nomophile, quæ pro Instituti ratione in prædens tractasse sufficiant. Resarent quidem adhuc nonnulla ad hoc Substitutionis genus dicenda, v. g. quod hæc Substitutio Exemplaris etiam ad furiosos & prodigos, itemque mutos & surdos (natura scilicet simultales) porrigi possit; recte omnino judicante ARNOLDO VINNIO, JCTO consummatissimo pariter & subtilissimo, in Comm. ad Inst. §. 1. t. d. Pup. Subst. n. 3. p. m. 359. contententibus pluribus aliis, v. g. LUDW.

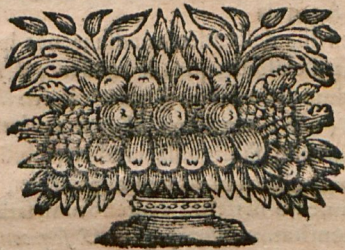
Tr. d. Ult. Volunt. Part. 2. C. 2. p. 307. SCHILT. in Inst. Jur. d. t. m. 2. p. m. 267. & in Epitome Jur. Priv. p. m. 31. LAUTERB. in Comp. ff. eod. t. STRYCK. ad Laut. h. t. v. prodigus p. m. 594. & Disp. d. Jure Substit. cap. III. §. XI & in Tr. de Jur. Sens. Diss. 4. c. 3. num. 57. & seqq. STRUV. in Synt. Jur. Civ. Ex. XXXIII. th. 36. p. m. 267. MENCKEN. in Tract. Synopt. Pand. p. m. 404. & in Select. Contror. Disp. XII. §. XII. p. m. 185. HOPP. ad Inst. p. m. 416. KLEIN. ad Schœpf. Synops. J. Pr. t. d. V. §. P. S. p. m. 450. Licet e diverso HUBERUS omnium maxime dissentiat, quem videtis in Praelect. ad Inst. b. t. n. 5. p. m. 187. Ad cujus tamen sententiam Magni quoque Nominis Jctum, intelligo autem Illustr. THOMASIVM, minime accessisse, patet ex ejusd. Postion. Huberian. Contract. secund. Instit. d. t. in Schol. ad §. 101. p. m. 122. remittentem quippe Lectorem ad ea, quae ad Strauch, Diss. IX. th. 29. p. 112. jam dixerat.

Et quidem, quod ad furiosos attinet, probabile mihi videtur, Imperatorem appellatione mente captorum non tantum mente captos in specie dictos, (quos alias à furiosis diversos esse constat ex L. 25. C. d. Nupt.) sed etiam furiosos, qui sc. cum rabie & effrenata ira insaniant (secundum STRYCK. in Diss. d. Jure Substit. Cap. III. §. XI.) intellexisse. Idque tum propter rationis identitatem, quoniam furiosus æque ac mente captus testamentum ipse facere nequit; tum etiam, quod mente captorum appellatio generalis & multiplex sit, atque in dubio quoque furiosos similive vitio laborantes contineat, præsertim cum ex sensu L. 9. C. d. impub. & al. Subst. id eliciatur, ibi: *perpetuo mente captus*. Sed utut in d. l. 9. C. de mente captis in specie sermo fit, interim tamen a minori ad majus recte argumentari licet. Est enim furor maximus insanitæ gradus, quo sane non hominibus similes sumus, ut hinc d. l. 9. omnino ad furiosos spectet. Quid? quod etiam peculia rem, nec minus notabilem, immo noviore Constitutionem Justiniani inveniamus in L. 7. §. 8. C. de Curat. fur. quippe quæ necessario ad Legem 9. C. d. t. jam antea ab Imperatore latam referenda esse videtur. Ibi enim expresse inter alia legitur: *quod successio furiosi, siquidem in furore diem suum finierit, vel ad ejus substitutum vel ab intestato heredes deferri debeat &c.* Quid inde consequitur? & a quo talis furiosus substitutum acciperet? Certe a nemine alio, quam a suis parentibus,

tibus, qui vigore *L. Humanitatis g. C. d. t.* omnino liberis mente captis quasi-pupillariter substituere possunt. Extraneus enim ipsis non sic substituere valet. Caterum de extensione Substitutionis hujus quasi-pupillaris ad prodigos, mutos & surdos &c. conferri etiam potest STRYCK. *in Diff. d. Jur. Substit. cap. III. §. XIII. & XIV.*

Sed quum hæc aliaque ad præfatum Ca'tum nil vel parum faciant, ideo non amplius iisdem immorabimur sed omnino hic subsistemus, in spem tamen venientes, fore, ut nihil aduersus ea, quæ modo diximus, excipiendum amplius sit relictum.

T A N T U M,

E 2

SUM-

SUMMARIA CASUS SUPERIORIS DECISIO.

Succedit E, jure Substitutionis (*a matre filia mente captæ factæ*)
VITRICUS cum in Privignæ Bona Materna, tum etiam Paterna,
v. Resp. ad Quæst. III. in verb. verum enim vero &c. p. 17. exclusis ce-
teris omnibus Curtio Curtiæque ab intestato alioquin successuris agna-
tis atque cognatis, ne quidem querela inofficiosi testamenti secundum
sapissime adductam L. 9. C. d. impub. & al. Substit. ipsis relicta v. Re-
spons. ad Object. III. num. IV. p. 33.

Modo omnes Facti circumstantiæ rite se cæteroque habeant;
Et quidem in Bona Privignæ

I. PATERNA: quia

a) nec ex filia descendentes adsunt, nec ipsi collaterales ger-
mani existunt, quos, si adessent, *d. L. 9. C. præcipue &*
primo loco substitui vult. Porro

β) quia (*nisi contrarium aliunde probetur*) & in his mater
Vitricum substituisse creditur, substitutione generaliter
& in universum concepta, prout sensus verborum, in te-
stamento materno expressorum, satis clare & perspicue
monstrat. *v. supra pag. 18. & seq. conf. Resp. ad Object. I.*
membr. 3. pag. 21.

γ) Quod autem h. c. mater in defuncti mariti Bonis, (*cum ipsa in his antea*
fuisset substituta,) aliam iterum personam substituere queat, affirmat *Resp.*
Quæst. I. p. 16. Licet alias cujusque Parentis substitutio in iis tantum Bonis
valere dicatur, quæ à quovis illorum sunt profecta, & Obj. II. in primis ve-
ro Respons. ad eand. p. 28.

II. MATERNA: quia scil.

a) Testamentum a Curtii uxore, h. c. matre, compositum
PRIMARIO hæreditatem Lucillæ maternam respicit, SE-
CUNDARIO autem atque implicite Bona quoque filiæ pater-
na complectitur, *v. Resp. Obj. I. membr. 3. circa fin. pag. 21.*

β) Quia

β) Quia non minus ab initio supponebatur, Liberos ex secundo matrimonio, adeoque fratres & sorores unilaterales (b. e. uterinas) Lucillæ haud extitisse. *conf. Resp. Quæst. III. in verb. verum enim vero &c.*

Quod reliquum est, satis expeditum habetur, heredem testamentarium, (cique substitutum,) legitimos omnes excludere. *L. 39. § 70. ff. d. acquir. hered.* Imitante etiam hac ratione Substitutione Exemplari illam, quæ Pupillaris nomine venit. *conf. Resp. Quæst. III. verb. ceterum &c.* atque quasi-pupillaris sive ejusdem exemplaris principium, fons & scaturigo optime salutari mereatur.

Tandem in nostro quoque casu Substitutus (*Vitricus*) Substitutæ (*matris*) est etiam Substitutus Institutæ, (*Lucilla*) *arg. L. 27. ff. d. Vulg. & Pupill. Subst.* Licet Substitutus primus (*mater*) ante Institutam (*Lucillam*) decesserit. *arg. § 3. J. d. Vulg. Subst.*

USUS HODIERNUS.

Hodie Substitutionis Pupillaris & Quasi-Pupillaris (*sv. Exemplaris*) Usus non est in omnibus locis, regulariter tamen eadem pro abrogata non est habenda, *a. l. 27. C. d. testam.* atque ita substitutiones adhuc in Frisia, prout illustre quondam Belgii fidus, communisq; ipsius Præceptor, ULRICUS HUBERUS testatur, obtinent; Quemadmodum & jam ante Excellentissimus pariter & famigeratissimus Bataviæ atque West-Frisiæ JCtus, ARNOLDUS VINNIUS, *in Commentario ad Inst. §. ult. n. 2. p. m. 369. h. r.* id ipsum comprobavit, ad quem etiam laudatus HUBERUS inter alios tunc temporis Dd, *in suis Prælectionibus, tit. d. V. & P. S. n. 13. p. m. 259.* provocavit. Quod itaque ad Substitutionem Pupillarem attinet, de hujus in Frisia Usu Idem Vir Celeberrimus *in Prælect. ad Inst. h. r. pos. ult. p. m. 189.* mentionem facit, cæterum non Usum moribus hodiernis ex duplici ratione ibidem ostendere conatur, sicut quoque *in Prælect. ad Pand. l. c.* ab ipso factum legitur. Ad quasi-pupillarem quod spectat, de hac eleganter admodum *dicto poster. loco* Idem Clariss. Autor scripsit, ut hinc propriis ipsius verbis uti non sit, quare erubescam. Leguntur autem ita:

“Cum hec facta sit ad exemplum & per consequentiam Pupilla-
 “ris, non est ambigendum, quin ubi hac cessat, ibi & Exemplaris
 “evanescat; sola fidei committendi licentia Parentibus in uni-
 “versum relicta. (Contra:)

“Ubi Patria potestas cum effectis suis præcipui adhuc super-
 “est, cur ibi illa Virtus pupillaris & exemplaris substitutionis
 “sublata dicatur, nihil est cause; quemadmodum usus ejus apud
 “nos indubitatus est.

*EPICRISIS in HUBERI de Usu & non - Usu Hod.
 sententiam.*

Sed unicum hic notandum sisto, Illustrem nempe HUBERUM vel
 plane aliam de Substitutione Exemplari fovere sententiam, (quod ipse
 tamen non crederem siquidem contrarium aliunde constet,) vel (quod
 magis putarem) diversum verborum ipsius esse sensum atq; conceptum.
 Sic enim cuidam videri potest, non recte a patria potestate ad substitu-
 tionem exemplarem inferri conclusionem, quod, ubi scilicet patria pote-
 statis effectus adhuc superessent, ibi quoque virtus substitutionis quasi-
 pupillaris non sublata censetur. Nam quid, quæso, substitutioni
 exemplari cum patria potestate? In Pupillari quidem Subst. patria sub-
 inde respicitur potestas, non item in Substitutione quasi-pupillari. At-
 que cum patria potestas nunquam in sexum sequiorem cadere in Jure
 dicatur, §. 10. J. d. Adopt. §. 3. J. d. hered. Qual. & Diff. L. 4 §. 2 ff. d. Be-
 nor Poss. contra Tab. hinc etiam mater & avia liberis quasi-pupillariter
 substituere omnino hac ratione prohiberentur; quemadmodum etiam
 ipsis pupillaris substitutio in universo Jure denegatur, v. HARP-
 PRECHT. ad Pr. J. d. P. S. n. 7. seqq. VULTEJ, ibid. n. 4.
 SCHNEIDEW, n. 8. BERLICH. Decis. iii. num. 1. & 2. HAHN, ad
 Wesenh. t. d. Legat. 3. in f. CARPL. P. 3. C. 8. D. 16. nihil obstante L.
 33 ff. d. V. & P. S. vid. HOPP. Comm. ad Pr. J. d. Pup. Subst. n. 1. &
 STRUV. Evolut. controuv. Exerc. XXXIII. Thef. XXIII. p. m. 488. At
 vero, dum matri & avia non minus postea, liberis, mente captis exem-
 plariter substituere, permittebatur, id sane non patriæ potestatis respec-
 tu, sed humanitatis atque pietatis intuitu, imo ex singulari plane Im-
 peratoris privilegio & concessione consecuta intelliguntur. pr. d. L. 9.

G. d.

C de impub. & al. Subst. ut proin omnis patria potestas recte omnino hic exulare dicatur. Ad hæc tamen substitutio exemplaris in hoc vel illo loco uti adhuc servari potest, licet præcipui patriæ potestatis effectus, (qualis utiq; Substitutio Pupillaris habetur,) non amplius ibi superstites forent, ut inde quoque nulla necessitas inducatur, quod, ubi Substitutio Pupillaris in desuetudinem abierit, ibi & Exemplaris evanescere debeat. Atque quo magis sententiam ineam præjudicio aliquo corroborare queam, evidentissimum hujus rei exemplum VINNIUS in *Comm. ad Inst. §. ult. n. 2. verb. ceterum & c. p. m. 369. & seq.* mihi propinavit; ubi, postquam inauditum esse dixit, patrem filio mente capto ea substitutione, quam ad exemplum pupillaris Justinianus introduxisset, testamentum facere, eique heredem dare, simul nobis refert: Curiam Hollandiæ hoc non obstantem ejusmodi testamentum rescindere noluisse, eo quod, uti allegebatur, exemplaris substitutio neque (tam) libera sit, neque à vi patriæ potestatis, ut pupillaris, pendeat, sed in sola Humanitate fundata sit: Curiamque pro testamento etiam postea pronuntiasse. Hucusque VINNIUS l. c.

Non igitur est consequentia, (quod tamen HUBERUS innuere videtur,) dicendo: ubi præcipui patriæ potestatis effectus adhuc supersunt, ibi & substitutio pupillaris & exemplaris; etenim de illa tantum dicta conclusio valet, non vero de hac. Neque etiam est, cur à pupillari ad quasi-pupillarem h. l. inferre, sicque ab hac necessitatem alteri afferre debeamus, quandoquidem Exemplaris Substitutio absque receptione Pupillaris bene omnino consistere valet. Præterea Styli Huberiani non satis gnarus facile ex iisdem verbis colligeret, ac si ipsa Substitutio exemplaris ejusmodi Patriæ Potestatis haberetur effectus. Sed quicquid sit, clarius saltem dictum existimassem: Ubi Substitutio pupillaris (tanquam utique signum & character vel portio ruderrum vetustissima illius Quiritium patriæ potestatis) adhuc superest, usque servatur; ibi etiam procul dubio & per consequentiam Substitutio quasi-pupillaris obtinebit. Nam ubi illa, ibi certe etiam hæc, sed non vice versa. Atque sic certe non æque periculosa ac lubrica nasceretur conclusio, uti ex præmissis ab HUBERO adductis facillime infertur.

Nemo tamen putet, ac si propterea magnifico Huberiano No-
mini

mini vel ad minimum insultare, beatosque ipsius manes vano ac temerario litigio inquietare vellem, *siquidem*, (bene judicante Illustr. THOMASIO in Præfat. ad ipsas HUBERI Prælect.) *istud non stultum modo foret, sed & tale, quod sane ubique vindices, Viro Illustri nunquam defuturos, acerrimos inveniret, hos ausus quavis data occasione abunde coercituros.* Enim vero id ego duntaxat ostendere volui, quam facile aliquis de ista HUBERI sententia dubium movere, atque Illustr. Virum non ubivis in suis Prælectionibus adhibere perspicuitatis (*licet perperam sapius*) insinulare posset.

Atque ut rem paucioribus nunc tandem conficiam, dico:

Ubi materia substitutionum adhuc valet atque viget, ibi quoque casus occurrentes ex illis, que in Jure Civili proposita sunt, decidendi veniunt, cum quod non mutatum, cur stare prohibeatur? L. 27. C. de Testam. conf. HOPP. Comment. ad Inst. t. d. Vulg. Subst. in Usu Hodier.

Sic etiam istiusmodi Casus, quos CARPZOVIVS in *Definit. Forens.* ex Actis refert, ex Jure Civili mere quondam decidebantur. Notari autem inter alios meretur Casus in *Defin. XIII. P. 3. Const. 8.* a laudatissimo CARPZOVIO adductus, quippe qui Substitutionem Quasi-Pupillarem, sive Exemplarem tam clare atque perspicue exhibet, ut Jus Civile Justinianicum in hac materia strictius observari non potuerit. Immo consentit Magnif. Dn. Lüder. MENCKENIUS in *Usu Theoret. Pr. Pand. t. d. Vulg. & Pup. Subst. § XIII. p. m. 899.* ubi, quod in hac ipsa Substitutionis Quasi-Pupillaris materia ab Inelyta Facult. Jurid. Lips. M. Jan. 1714. pronunciatum fuerit, Vir Consultissimus commemorat. Quemadmodum etiam in eadem causa Inelytam Facult. Jur. Lips. M. Febr. 1716. novissime judicasse, idem Dn. MENCKEN. alibi testatur.

Quo vero Usus Hodiernus harum Substitutionum, præsertim quasi-pupillaris sive exemplaris in foris Germaniæ adhucdum conspicuus, præjudicio aliquo recentiori comprobetur, en! Casum eundem, qui mihi ad decidendum proponebatur, in terminis nunc evolvamus. Postquam enim supra citatas Illustr. Dn. BODINI Additiones ad Medi-

Meditationes Instit. Jur. Illustr. Dn. de Rheiz. mecum communicari ab amicorum quodam petieram, in Disput. XV. de substitutionibus, Pos. XVIII. idem (uti jam dixi) casus in oculos mihi statim iniebat, quo conspecto Sententiam quoque super hunc ab Inclyta Facultate Jurid. Halens. latam, meaque qualicumque Decisioni haud abfimilem reperi, quamvis à communi nostra opinione Excellent. Dn. de BODEN longe recesserit. Hinc forsitan est, ut præsens Casus ex dictis ADDITIONIBUS BODINIANIS descriptus exercitii gratia mihi perpendendus committeretur, quemadmodum etiam diversam Magnif. Dn. BODINI de hac Substitutione Exemplari materna opinionem, responsionis loco ab amatissimo Nomophilo nuperrime huc mihi misissam, d. l. inveni, ad quam tamen modeste supra pag. 28. respondi. Et quia jam inclyta Fac. Jur. Hal. pariter in favorem substituti Vitrici pronunciavit, similesque allatis rationibus rationes procul dubio adduxit; ad firmendam meam sententiam notabilem hunc casum ex ipsis ADDITIONIBUS Dn. BODINI, cum non in omnium manibus sint, non possum non verbotenus excerptum communicare. Leguntur autem verba in cit. Disput. XV. ad Pos. XVIII. ita:

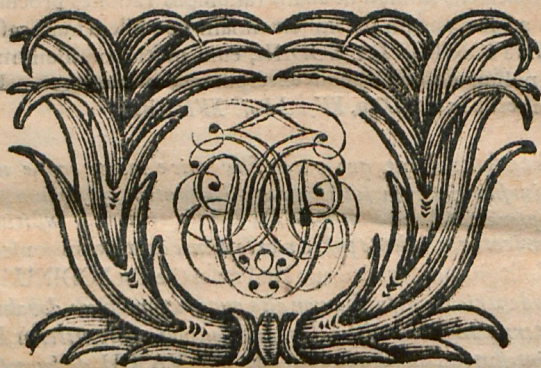
“Sic casu existente, quo pater filie unica mente captæ uxorem suam, hujus filie matrem, substituerat: hæc autem, postquam secundo viro nupserat, & hunc dictæ filie suæ substituerat, ante institutam filiam moriretur, eveniente postea morte mente captæ, cum consensu aliorum Collegiorum Juridicorum Dn. Præses (i.e. Dn. BODINUS) existimavit, advitricum defunctæ non alia quam uxoris bona devolvi: bona vero paternâ, in quibus NB. casus Substitutionis non extiterat, hæredibus ab intestato relinquenda esse, licet post VASQU. de Success. Progreff. L. 2. §. 17. n. 39. seqq. per majora disenserit Colleg. Inclytæ hujus Facult. Jurid. (Halens.)

Atque hic casus modo recensitus cum nostro in omnibus & singulis circumstantiis notanter convenit, ut eum non noviter demum fictum, sed in meliorem duntaxat ordinem redactum, aut in certa membra divitum crederem,

E

Sed

Sed quicquid sit! Perpicere ex his unusquisque potest, materiam
 Substitutionum in foris qq Germaniæ non prorsus eliminatam atque
 proscriptam esse, sed in plurimis etiamnum locis, præsertim in Saxo-
 nia, frequenter occurrere; Quemadmodum & in Ducatu Würtember-
 geni Substitutiones, inprimis Quasi-Pupillaris *iv.* Exemplaris, adhuc
 iustineri, auctor est LAUTERBACH in *Colleg. Pract. perlexiss. cit.*
Jur. Prov. Württembergisches Land-Recht. Licet e contrario multi ha-
 tice ceu non amplius receptas, sed ubique fere hodie inusitatas, quin
 potius incognitas judicent. At vero hoc nunquam mihi persuaderem.
 Quamvis enim casus hodie existant rariores, abrogata tamen
 ideo Substitutionis jura illico dicere non
 licebit.

Uod præstant alii in cathedra, TU,
suavis Amice,
Egregio scripto præstas, laudemque
mereris.

Sufficit haud TIBI met, tantum dis-
quirere Leges,

Jura subinde studes ficto connectere Facto.

Hoc docuit dudum TE summus in arte peritus

Juris Consultus, MENCKENIUS ille celebris;

Monstrans, qua possis ratione evolvere Jura,

Nucleus & qualis quærat, cortice fracto,

Quodque omnis Juris pars Praxi constet in æqua.

Gratulor inde TIBI Specimen, plus quam Juvenile,

Sitque penes PATRIÆ PATRES, TIBI gra-
tia major!

Atque sequi largam messem jam crede laborum.

Hicce

AUTORI NOBILISSIMO,

in spem Patriæ

atque solatium

Summe Venerandi Dni. Parentis

nato,

Amico suo conjunctissimo,

de edito solidioris doctrinæ

specimine

gratulari voluit

M. MATTHÆUS HONOLDUS,

Ulmensis.

UNica pars docuit, quam sis perfectus in arte
Juris, & in reliquis non minor esse potes.
Singula cum profint, quantum Conjuncta juvabunt?
De Studiis Themidos Vox erit ipsa Tuis!

scr.
HALÆ SAXON.
Calend. August.
1720.

Ita
Nobilissimo atque Doctissimo
DNO. AUTORI
ex sincero amoris affectu
applaudere,
inque perpetuae amicitiae tesserae
lineas haec perpaucas mittere studuit
NOMOPHILUS,

ERHARDUS CHRISTOPHORUS Baur,
Ulmenfis.

TE Studiis Juris nunquam non incubuisse
Hactenus ardenter, detegit hoc Specimen;
Hinc laudanda, precor, cedant Conamina porro
In Famam Tuimet Nominis atque Decus!
Tunc etiam poteris & Amicis edere magnas
Utilitatis opes, & pariter Patriae.

Gratulandi animo Votum Ciceronis commune L. 1. de orat.
in Notis VINNII ad §. 7. proem. Instit. adductum,
carminice adponere voluit
Nobilissimi DNI. AUTORIS
Contubernalis

ERNESTUS SEBASTIANUS DEAHNA,
Meno-Francofurt.
J. U. C.

Kf 1521

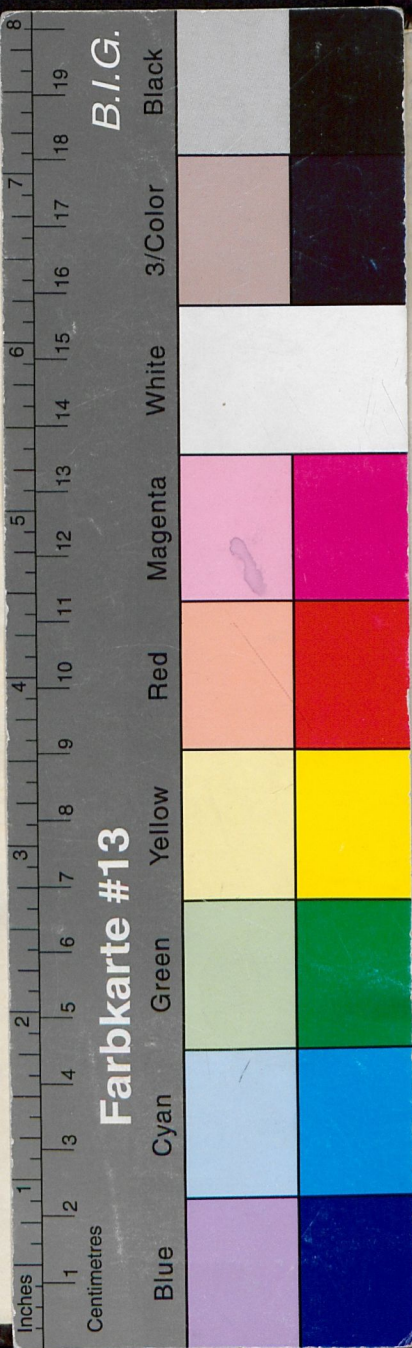
ULB Halle
005 371 279

3

20

PROBLEMA JURIDICUM,
CONTINENS
C A S U M
THEORETICO-PRACTICUM,
EX MATERIA
SUBSTITUTIONIS
QUASI-PUPILLARIS

P. 280.

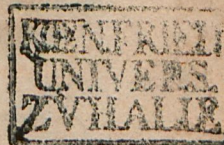
S I V E
EXEMPLARIS
DE PROMPTUM,
SINGULARIQUE METHODO,
b. e.

per succinctas ANNOTATIONES,
formatas QUÆSTIONES & Responſiones,
itemque
OBJECTIONUM nonnullarum Solutiones,
elaboratum,
atque subnexa in cae

SUMMARIA CASUS DECISIONE
pariter &

USU HODIERNO,
Speciminis Loco exhibitum

JOANNE ELIA Ringmacher,
Ulmensi.

Facilior res est, Legum secundum genuinum ipsarum sensum accurata Interpretatio:
Difficilior, earundem ad Casus recens quotidie emergentes aqua atque justa Applicatio!

LIPSIÆ, Typis BAUCHII.

Ref 1521